

Lagt til rættis: Óli Jákup Jacobsen

Summar
gesturinHavi ikki tørv
á at definera list

– Heldur ynski eg at kanna, hvat kann vera ein estetisk uppliving, sigur 26 ára gamli havnamaðurin, **JÓHAN MARTIN CHRISTIANSEN**, sum júst er vorðin fyrsti føroyingurin, ið hevur tikið prógv sum listamaður frá universitetinum í Lund

Frá barnsbeini av hevur Jóhan Martin Christiansen fingist við list. Tey fyrstu árin fekst hann nógv við at tekna og mála, men síðstu árin hevur listin verið í øðrum skapi.

– List er nógv meira enn málningar, sum kunnu prýða ein stovuvegg. Síðstu árin havi eg arbeitt nógv við rúmligari list so sum skulpturum og installatiónum. Somuleiðis geri eg nógv við grafikk, video og tekstil, sigur Jóhan Martin.

Fyrsti føroyingur við listaprógv frá Lund

Í 2009 byrjaði Jóhan Martin at lesa list á universitetinum í Lund.

– Listafakultetið er í Malmö, har eg tískil havi havt mína dagligu gongd. Eg havi búð í Keypmannahavn og síðani tikið tókið til Malmö um morgnarnar, tá eg annaðhvørt havi havt undirvísing ella arbeitt í atelierinum. Undirvísingaleisturin, ein fylgir sum listalesandi, er ikki heilt líkur øðrum útbúgvingarleistum.

– Av teimum 120 ECTS poengunum, útbúgvingin telir, eru 60 poeng fyrri egið arbeiði, meðan 60 poeng eru undirvísing, har øll fak eru sjálvvald. Tí eru útbúgvingin og arbeiðið rættiliga sjálvstøðug og upp til ein sjálvan, sigur Jóhan Martin, hvørs útbúgving kallast »Master of Fine Arts in Visual Art«.

Føroysk list ikki sum tann danska

Tá ein fer út um landoddarnar at búa, sær ein, at fólk í ymsum londum gera og uppliva tingini ymiskt. Soleiðis er tað eisini við listini.

– Føroyingar hava ikki upplivað tey somu tingini, sum eurpeiska meginlandið hevur upplivað tey síðstu tveyhundrað árin. Tí er tað eisini natúrligt, at føroyska listin kemur til sjónar á ein annan hátt enn í eitt nú Danmark. Við tí er ikki sagt, at føroyska listin er betri ella verri enn dansk list – hon er bara øðrvísi.

Tað fægsta í heiminum er antin bara gott ella bara ringt, og sambært Jóhan Martini hevur føroyska listin sínar góðu og minni góðu síður.

– Føroyska samfelagið er rættiliga isolerað, og tað er ikki nógvur streymur gjøgnum

MYND: ÁLVUR HARALDSEN

samfelagið. Eitt ávíst rák hevur verið í Føroyum heilt síðan Mikines og Ingálv av Reyni, og er tað abstraktir landslagsmálningar. Hetta er sum so ikki ein kritikkur, men meira ein staðfesting. Tað tykist torført at flyta seg víðari frá tí, sum Mikines og Ingálvur hava slóðað fyri.

– Hinvegin er fyrimunurin við teirri føroysku listini, at hon er rættiliga serføroysk. Hon er eyðkenilg og hevur ein dóm, sum er lættur at fáa eyga á, sigur Jóhan Martin, sum hóast sín unga aldur hevur verið eitt kent andlit í føroyska listaumhvørvinum í fleiri ár.

Björt framtíð fyrri listina

Jóhan Martin metir, at føroysk list hevur tað gott.

– Áður var ikki pláss fyrri nógv meira enn klassiskari list, sum fólk vóru kend við, men hetta er broytt síðstu árin. Listin hevur eisini fingið meira rúm og talutíð í almenna rúminum. Fleiri listafólk velja tískil at vera í Føroyum og at geva aftur til føroyska samfelagið.

– Harafrtat haldi eg, at føroyingar eru raskir at stuðla list, sigur Jóhan Martin og dregur millum annað Mentanargrunn Landsins fram sum dømi.

– Men eg sakni eitt sindur, at privata vinnulívið stuðlar listini eitt sindur meira. Eg fari ikki so langt sum at siga, at tað er teirra ábyrgd, men heldur vil eg siga, at tað hevði verið stórt av teimum at gjørt tað. Tey høvdu kunnað givið ein part av sínum yvirskoti sum legatir til føroysk – og útlendsk – listafólk, sum vinnulívið ger í flestu londunum kring okkum.

Ikki klárur at flyta heim – enn

Fyri ein ungan nýútbúnan listamann sum Jóhan Martin er ov nógv at læra og uppliva í útlandinum, at hann flytur heim við bræði.

– Í Føroyum er ov lítil mótstøða at styrkja mínar listarlugu musklar. Tær avbjóðingarnar, sum eg havi tørv á fyrri at menna meg, finnast ikki ordiliga í Føroyum beint nú.

Nakað av sambandi fer Jóhan Martin tó at hava við Føroyar longu í heyst. Tá byrjar nevniliga ein listaskúli í Havnini, sum hann verður knýttur at.

– Hetta er ein ótrúliga spennandi verkætlan, sum privatpersónar – millum onnur Marita Dalsgaard, Rakel Helmsdal, Joel Coel og Katrina í Geil – hava tikið stig til. Her verða ymisk sløg av list: Mynd- og leiklist, skriviðskeið umframt onnur. Eg skal undirvísa í myndlist í eitt skeið, sum fer at vara í 40 tímar. Jóhan Martin útihýsir als ikki, at hann flytur aftur til Føroya í framtíðini.

– Men tað fer nokk at vera hálva tíð, har hin helvtin verður brúkt í útlandinum, sigur hann og vísir samstundis á, at Føroyar enn mangla tvey grundleggjandi ting, áðrenn Føroyar gerast áhugaverdar at flyta aftur til.

– Fyri tað fyrsta sakni eg eitt gallarí, sum vit kenna tað aftur frá útlandinum. Ofta hava slík gallarí nøkur listafólk knýtt at sær, og stendur tað fyrri at fremja søluna hjá listafólkunum og annars at taka sær av ymiskum, sum listafólkini ikki megna. Tey kunnu eitt nú syrgja fyrri, at listafólkini verða umboðað á sönnum, listamessum og líknandi. Fyri tað næsta sakni eg eina listahøll, sum skipað kann hýsa og sýna fram samtíðarlist hjá føroyskum og útlenskum listafólkum. Ein listahøll er skipað eitt sindur øðrvísi enn eitt listasavn og hevur ikki somu uppgávur sum eitt listasavn so sum varðveiting. Við teimum mongu dugnaligu og initiativríku listafólkunum í Føroyum trúgvi eg satt at siga, at tað bara er ein spurningur um tíð, áðrenn ein listahøll eisini verður at síggja í Føroyum, sigur ungi listamaðurin, sum hevur stórt álit á, at føroyska listin fer at mennast enn meira næstu árin.